

הרב ד"ר חננאל סרי יצ"ו

גילוי אליהו

בעולמה של ההלכה ישנם כללים ידועים ופשוטים, כמה מהם עוסקים בקביעה שתחום ההלכה עומד בפני עצמו ואינו מושפע כלל מדיעות שמקורן פלאי. אפילו נביא שהתאמתה נבואתו, אינו יכול להשפיע על פסיקת ההלכה ביכולתו הנבואית. חוכמתו בהלכה היא היחידה שתשפיע, ומעמדו יהיה כשל כל חכם הלכה אחר. אולם, מצאנו במאמרי חז"ל את דמותו של אליהו שמופיעה בצורה פלאית ולכאורה גם משפיעה על תחום ההלכה. בבבא מציעא (קיד א-ב) מצאנו מעשה שבו רבה בר אבהו פגש את אליהו בבית קברות של גוים, במהלך השיחה הוא שאל את דליתו כיצד הוא נכנס לבית הקברות, שהרי הוא כהן? ואליהו השיב לו בפליאה שהלכה פשוטה היא שקברי גוים אינם מטמאים (באוהל) כמו קברי ישראל. תוספות במקום העירו שנואה שאליהו רק נחתו בתשובתו, כפי שעשה במקום אחר כשנשאל על התעסקותו בקברותו של רבי עקיבה. במקרה של ר"ע היה היתר גמור לדבר משום שהכל פחדו מהרומאים ולא היה מי שיקבור אותו, אולם שותפתו של אליהו הייתה שאלה כיצד אינם מטמאין (חידוש הלכתי שלא ידוע לו מקור אחר). פליאה גדולה מזו מביא התוספות על דברי אליהו, שהרי מצאנו שהיה דיון בסדר אליהו רבה (ובדומה לכך במדרש רבה) אם אליהו מבניה של רחל או מבניה של לאה, ואליהו עצמו בא לבסוף והודיע שהוא מזרע רחל. לפי זה הוא אינו יכול להיות כהן ולא היה מקום לשאלה שנשאל על מעשיו בבית הקברות. יש מפרשים שמתוך מעשים מעורפלים אלו למדו שצדיקים לא מטמאים, ורבים מהפוסקים התנגדו למסקנתם זו, במיוחד לאור הכלל שאין למדים הלכה מדברי אגדה (מנהגי ישראל, ב, עמ' רכה-רכט). דמותו של אליהו מופיעה בדברי חז"ל בכמה וכמה מאפיינים, החל

מהוראת התורה ועד לקבורת מתים. היא מתאפיינת כמו במקרא במגשים פתאומיים, ולעתים מדובר בעשיית ניסים כשל הצלת חיים. יש במפרשים אף הרחבות שמזהות דמויות נוספות כאלהו. כך לדוגמה במעשה המפורסם של ר' שמעון בן אלעזר שנהג שלא כשורה במכוור שפגש (תענית כב, ב), כתבו רש"י ותוספות במקום שיש מסורת שמכוור זה היה אליהו זכור לטוב שרצה לתקן את התנהגותו של ר' אלעזר. במסכת חולין ו,א מסופר כיצד רבי יצחק בן יוסף שלח את רבי אבהו להביא יין מהכותים, ורבי אבהו חזר וסיפר שפגש שם זקן ידוע (הוא סבא) שהזהירו שאין שם שומרי תורה. בעקבות כך נאספו חכמי הדור ולא זו משם עד שעשו את הכותים כעובדי כוכבים גמורים. מעירים התוספות במקום שהיה מי שכתב שכל מקום שמתוכם היה סבא הכוונה לאליהו. התוספות מתקשים לקבל דעה זו, שכן במסכת שבת (לד, א) ישנו מעשה שרשב"י גוער בההוא סבא ומביא למותו. יש מהמפרשים שהציעו לומר, כמו באגדות תמותה אחרות, שאין מדובר במעשים שהתרחשו במציאות, אלא הן אירעו בחלומו של אחד החכמים או שהופעת אליהו - הכוונה להופעת רעיון בדתם כשזכו להתעלות הנשמה בהתבודדות מיוחדת. דרך אחרת נרמזה על ידי הרב קאפח. בשנת תשי"א הוא פרסם שרידים שהציל סבו מפירוש עתיק מימי הגאונים. הוא חשב שמחברו תימני, אך בעקבות הפרסום, הראו לו שיש כמה ראיות לכך שמדובר בשרידי ספרו של רב ניסים גאון - מגילת סתרים. החיבור מביא בין השאר (כתבים א, עמ' 414-413) את המעשה המפורסם ממסכת שבת (יג, א) על אחד התלמידים המובהקים שמת בבחרותו, ואשתו לקחה את תפיליו, והלכה בהם לבתי כנסיות כשהיא שואלת את החכמים מדוע בעלה שעסק בתורה, האמורה האריך את ימי האדם, מת בחצי ימיו? ולא היה שם מי שענה לה עד שבאחד

החידוש שבת שובה

לנו, למכירים את הלכות תשובה לרמב"ם, זה נראה טבעי שקיים חיבור שלם העוסק בענייניה של התשובה והלכותיה. ברור לנו, כי יש מצווה מן התורה לשוב בתשובה על החטאים, ושזהו תוכנם של חודש אלול והימים הנוראים. אך למען האמת, מי שמתבונן בספרות הטרומ-רמב"מית כמעט ואינו מוצא זכר לדבר. באף מקום בתורה לא נאמר כי על האדם לשוב בתשובה, אלא רק להתוודות כאשר הוא מביא את קרבנו. וכן אצל חז"ל, מלבד מספר אמירות ודיונים על גבול האגדה, אין בנמצא הלכות מסודרות בנושא התשובה, ודאי שלא מסכת העוסקת בעניינה. עשרת הפרקים של הלכות תשובה, מצטיירים אפוא, כחידוש נועז וגדול שאותו פיתח ושכלל הרמב"ם, יותר אולי מכל פוסק אחר. הרמב"ם חידש קטגוריה הלכתית שלא הודגשה קודם, ואף החדיר לתודעה הדתית את עניין מרכזיותה של התשובה בחיים היהודיים - עד כי ציב את הלכותיה בספר הראשון של הי"ד החזקה, ספר המדע. מה ראה הרמב"ם לעשות כדבר הזה? מדוע ראה לנכון לקחת נושא קטן ושולי במשנת חז"ל,

הרב עידו פכטר יצ"ו

את כל העקרונות הגדולים הללו, האדם מפנים ולומד כאשר הוא מקיים את מצוות התשובה, ועל כן חשוב להציב אותה במקום מרכזי בחייו של האדם. התשובה איננה רק עוד אחת מתרי"ג מצוות, אלא ביטוי לתפיסת עולם שלימה, על האדם והעולם בכללו. על כן עשרה פרקים מוקדשים לעניינה, על כן היא מופיעה בספר המדע - הספר שעל פיו אדם בונה את אמונתו וידיעתו בא-להות. בימי אלול, ימי התשובה, חשוב שניזכר בדברי הרמב"ם הללו. הלומד את הלכות התשובה לבדן, ללא שהפנים את הערכים והאמונות התלויים בה - לא יצא ידי חובתו. אם אדם התוודה על חטאיו, אך לא יצא ללבין מה מטרותו בעולמו, הוא החמיץ את תכלית המצווה. חלק מתהליך התשובה הוא לחזק את כוח הבחירה באדם, להתבונן על החיים ועל מטרותם, על משמעות העולם הזה ועל מרכזיותו של העולם הבא. רק כך יוצאים ידי חובת הלכות תשובה לרמב"ם ומתקברים, ולו במעט, לדרגת האדם השלם, זה האוהב את בוראו והתב אמת.

חדש במכון מו"ש"ה בקרוב במכון מו"ש"ה מסורה ליוסף כרך ח כרך הקרוב כמסורת הכרכים הקודמים יפורסמו מאמרים בנושאי תורה וחכמה מאת רבנים, חוקרים, אנשי אקדמיה ותלמידים. בכרך יפורסמו גם מאמרים מאת מו"ר הגר"י קאפח יצ"ל שטרם פורסמו עד כה לרכישה מוקדמת ולתרומות: 050-6576418 35 ש"ח בלבד! לרכישה: מכון מו"ש"ה 03-5351119 אתר נצח ישראל: www.net-sah.org

לכו אל יוסף, אשר יאמר לכם תעשו

לק"י
כבוד ר' אורן טביב נ"י
כנה"ר שלום
לשאלותיך,

[א] בענין השירה בכלי זמר לצערינו אנו נטמעים בין עדות אחרות הנוהגות התרים בטעמים קלושים, אך מצד שני טוב שיש ישיבות כי לנו ממשכים את הנוהג בחו"ל שאין ישיבות בנוסח אירופא, אבל למדו בסופי היום ובליילה כמעט שמונה שעות ביממה, מה שאין בארץ.

ב. בתימן לא נהגו לשיר מקראות כלל, ושוב לומדים ממקולקלים שבהם, ויש לנו שירים בכל עת מצוא ואין אנו זקוקים לנהוג חול

בכתבי הקדש.
[ג] צריך ללמוד בדקדוק כמנהגנו אך לא מחזירים את הקורא ולא גוערין בו.
[ד] על הלשון הקלוקל כבר התריעו רבים אך ללא הועיל ואנו תפילה כי מן השמים יתנו בלבנו לשוב אל צור מחצבתנו ואז הכל יתוקן.

בכ"ר יוסף קאפח

קוראים נוספים המעוניינים לפרסם תשובות, מאת מו"ר הגאון הרב **יוסף קאפח** זצ"ל מוזמנים ליצור קשר בטלפון: 054-2443930 או בדוא"ל: orhalichot@gmail.com

פרי צדיק עץ חיים, ולוקח נפשות חכם

נורמאלי ואין איש שם על לב. ידעתי נאמנה שישחקו עלי ויאמרו שאני 'בלתי מתקדם'. אך אוי ואבוי על קידמה זו ששורשה פורה ראש ולענה מימי אנוש ודור הפלגה, כפי שהוזכר בתורתנו הקדושה שהיא מעשה יוצר כל ובה הכל, למי שזוכה. עליה נאמר 'צפון לישרים תושיה, מגן להולכי תום'.
כפי שצינתי, הגורם גם מחוסר אנשים המורמים מעם שבכוחם לשנות את המהלכים של עדתנו. כולנו עומדים אין אונים מול הגלים השוטפים ומאבדים כל חלקה טובה. לניסיונות כאלה לא פיללנו שניתקל בהם. לכן אחי ורעי: בואו ונטכס עצה איך להציל עדתנו מכלילון רוחני, ויפה שעה אחת קודם! אל נשלה את עצמנו שפטורים אנו מהידרדרות של הנוער. הקולר יהיה תלוי בצווארנו. נתרום מכל הקטנות דמוחין ונפעל למען החזרת העטרה ליושנה. שהכסא יהיה שלם והשם יהיה שלם איתנו. במעט מסירות נציל הרבה, כמאמר חז"ל 'פתחו לי פתח כחודה של מחט, ואני אפתח לכם' וכו'. שלא יהיו דברינו בבחינת 'קול קורא במדבר', אלא כאש"י המדבר על אוזן שומעת, ויהיו דברי אמת ניכרים.
בטוחני בנוער שלנו, אפילו המרוחק, אם ימצא ידיים נאמנות ואבהיות - יכיר באמת, כי הוא קרוב לתשובה, הוא פיקח וטוב לב. עלינו רק לדעת איך לקרב אותו. עלינו ההורים לשמש לו דוגמה בבית, בשלום ושלוות המשפחה והמופת האישי, כי זה קובע הרבה בעיצוב וחינוך הבנים. אם נקדיש המאמץ הדרוש, נראה ברכה בעמלנו ויתקיים 'כי לא תשכח מפי זרעו', ודורנו זה יתקיים בו 'מלאה הארץ דעה' ולא יבוש ישראל ולא פניו יחזור.
לאברכי הישיבות ייאמר: חזקו ואמצו בלימודיכם, עתיד מזהיר מחכה לכם. אף כי תחילת דרככם קוצים - סופה מישור. צאו מבדידותכם ורדו אל העם להרים אותו, לעורר אותו מתרדמתו. וה' השוכן בציון יאמר לכם ולנו ולכל עם ישראל 'הנה מלכך יבוא לך', אמן כן יהי רצון."

פני העדה התחילו להשתנות, במקום העטרה - הוסר גם צעיפה, במקום אשרי העם - איכה זה יועם. אף כי הפה דורש קנינים, אין תועלת בדיבורים אלא במעשים, שעיקרם לשים לב על הבנים ולהסיק את המסקנות מהשתנות תנאי החיים שהיינו רגילים להם בתימן. תנאי החיים בארץ מחייבים לשלוח את הילדים לשיבה אפילו למספר שנים, כי רק זה המוצא לחסנם מפני רוחות רעות. נוסף לזאת, ידועה אמרת רבי נהוראי 'מניח אני כל אומניות שבעולם ואין אני מלמד את בני אלא תורה'. על ידי כך גם יצמחו לנו מנהיגים רוחניים כדי למלא את החלל שנוצר בעדתנו בחסרון מנהיגים רוחניים, שבעקבותיו התחוללה התדרדרות רוחנית. עדים אנו לתופעות שליליות מכל הבחינות בחלק גדול של הדור הבא. בזה יש מקום ומחובת חלוצי אברכינו לשפר את שורפם 'המסילה' - לא רק בחידושי תורה, אלא בהסברים נרחבים ובדברי מוסר שיגיעו לכל בית, כדי לקרב את המתרחקים למיניהם שלא באשמתם, אלא בגלל תנאי החיים וחוסר התמצאות. כי איך נוכל לדרוש ששמעון או נחמן ישיעמוד על שיווי משקלו הרוחני בעוד שלא למד ולא הורגל, נמצא כל היום בסביבה לא מתאימה, אוזניו קולטות דברים מגושמים, מזהמים ואסורים. לכן, מחובת כל אשר נגעה בלבנו באמת, להיחלץ להקנות לנוער חכמה ויראה, דעת ותבונה, באותו קו שהתנו לנו קדמונינו. נפקח עינינו ונבין איך לקיים את התורה כמאמר חז"ל 'זכה - נעשית לו סם חיים'. יש להחדיר את ההכרה כי אין הדת מתבטאת בהליכה לבית הכנסת גרידא, אלא בקיום התורה הלכה למעשה כפי שמנחים אותנו יודעיה. לצערנו, בדורנו זה, מסתפקים רבים בהיראות בבית הכנסת, אחר כך איש לדרכו פונה בהתחרות ללוקטוס ולעוד הכנסות צדדיות כדי להגיע אל דבר שאין לו סוף. עוזבים את העיקר, והתוצאה ח"ו היא כנאמר בקללה 'בנים ובנות תוליד ולא יהיו לך'.
בכלה? מה אמר לעת פקודה? מצב העדה נעשה בלתי

במלאות ט"ו שנים הסתלקותו לגנזי מרומים של סבי מורי הרה"ג אברהם צדוק זצ"ל, רבה של קריית בנימין, ביום ט' באלול ה'תשנ"ח, מצאתי לנכון להביא לפני הקוראים קטעים ממאמר מפרי עטו, שנקרא 'מצבנו הרוחני בארץ', אשר התפרסם בחוברת 'המסילה' - ביטאון בני הישיבות יוצאי תימן בישראל, גיליון ו', אייר ה'תשכ"ג. דומה שעל אף שעברו שנות יובל מאז כתיבת הדברים, הרי שלא נס לחם ולא נמר טעמם. בייחוד נאים הדברים כשהם יוצאים מפי עושיהם, שכן רבנו אברהם, איש חינוך היה ברמ"ח וס"ה, ועיקר מעייניו נתונים היו, כאברהם אבינו שבעתו, 'למען אשר יצווה את בניו (אלו תלמידיו) ואת ביתו אחריו, ושמרו דרך ה' לעשות צדקה ומשפט'. בראייתו המפוקחת, בצפייתו למרחוק, ומכוח יראת ה' הצרופה והאמונה התמה שבערו בלבו, השכיל להתריע ואף לעשות רבות למען עיצוב פני העדה ובניה - בוניה. תנצב"ה.
... עדתנו ידועה ומפורסמת במידותיה הטובות אשר הקנו לה קדמוניה, אנשי עבודה מסתפקים במועט ויראי שמים, נוסף לכל אותן התכונות הטובות של אורח חייהם ומהגיהם המוסתתים על אדני יסודות הדת. רבים הם הדברים החיוביים שהקנו לנו הורינו שיקשמו מראשונים קמאי צדיקי ז"ל.
ייחודנו העדתי הטהור יסודתו בהררי קדם, חובק זרועות עולם ומושך השפעתו מעולם האצילות לעולם העשייה, בבחינת 'את ה' האמרת ו ה' האמירך'. בזכות אבותינו ז"ל זכינו לאתחלתא דגאולה, ובס"ד התרחשו נסים ונפלאות לעדתנו. עלייתם ארצה הזכירה דברי הנביא 'מי אלה כעב תעופינה וכיונים אל ארובותיהם' - ללא כל תקלה. גם במובן הכלכלי הסתדרנו כל אחד כחלקו הטוב.
לאחר כל זה, היה מקום לצפות כי נייחד מעתה זמן ומאמץ על המצב הרוחני. אך אנו נשארו טרודים מבוקר עד ערב, עד שלא השארנו מקצת זמן להשגיה על 'עמלנו - אלו הבנים', אלא 'ישלחו כצאן עויליהם וילדיהם ירקדון' - מבלי משים, אין דורש ואין מבקש.

זו"ל חוברת-קאפח

לק"י
ספר חדש
בהמלצת הרה"ג רצון ערסטי הי"ו

"החוט של סבא"
סיפורי מופת

מחיו של ר' יחיא ב"ר חיים קאפח זצ"ל. שכתבה גולי חוברת-קאפח על אביה ע"ה. הספר מיועד לצעירים ומבוגרים כאחד, מגדיל תורה, מחזק אמונה ומאיר מורשת עדתנו, מתחיל בפסוקים מהתנ"ך ובמאמרי חז"ל, שזור באירורים צבעוניים מאירי עיניים. כתוב בחריזה ומנוקד ע"י ד"ר אורי מלמד. לרכישה: דוד 050-5914022 orhalichot@gmail.com

איורים: רותית זיך

כוס תנחומים
בהסתלק האח - הבעל היקר
איתן ב"ר שלום רצהבי ז"ל
לוס אנג'לס - ארה"ב

למשפחה הדגולה משפחת רצהבי האחים והאחיות הי"ו ולנוות ביתו דבורה גני"ס (לבית יום טוב) מנב"ת ובכללם לידידנו חבר המערכת האחר ר' אביעד רצהבי הי"ו אשר עם יסוריו היה חדור בעשיה וארגון בכל נימי נפשו באהבת שמירת מסורת אבות והיה מוקיר רבנו ובעל אכסניה בלב רחב בהכנסת אורחים טוב שם משמן טוב ילווה למנוחות ותהי נשמתו צרורה בצרור החיים

המשתתפים באבלכם
מערכת אור הליכות

למציבים כאלה. ש: אנחנו מכרנו את דירתנו, ובשעה טובה מפנים אותה בעוד כשלושה שבועות. את הדירה מכרנו למשפחה דתית, כך שאין לנו ספק שאם ניקח את המזוזות איתנו - הם יקבעו מזוזות חדשות. יחד עם זאת, המזוזות אינן מהודרות, ואנחנו מעוניינים בדירה החדשה בעז"ה, לקבוע מזוזות מהודרות בכל החדרים. שאלתי את האם מותר לנו לדרוש מהקונים כי ישלמו לנו בגין המזוזות שנשאיר בדירה ובמידה ולא - ניקח אותן? רק כבדרך אגב, באלול האחרון מסרנו את כל המזוזות לבדיקה וב"ה כולן יצאו תקינות וכשרות, כך שאנחנו לא "מוכרים חתול בשק" האם ניתן לדרוש תשלום על המזוזות (ואציין כי בחוזה המכר לא ציינו כי אנו משאירים את המזוזות).

ת: דע, שאסור לעקור מזוזות מבית, כשאין להם מקום חדש לקביעתן. כי בכך פוגעים בקדושתן. מאחר וקדושתן של מזוזות שכבר השתמשו בהן גדול יותר ממזוזות שטרם השתמשו בהן, או שנגנזו. ולכן, אם אתה בטוח שבדירה החדשה יש מזוזות כשרות, השאר את המזוזות בבית הראשון, ותבקש מהדייר הבא לשלם לך סכום מסוים.

ש: האם מנהג התימנים לפי הרמב"ם לומר סליחות רק בין ראש השנה ליום הכיפורים?

ת: לא. כל התימנים נוהגים לומר סליחות מ"ח אלול. כי גם הרמב"ם מייס, מודים שיש מנהגים קדמונים, שיהודי תימן נהגו שלא כהרמב"ם.

ש: לפי הרבה כתיבי יד מהמאות 12 עד 15 משמע שיהודי תימן היו אומרים אשמורות רק בעש"ת (עיין בהקדמה לספר אשמורות המבורא).

ת: עיקר כוונתי לומר לשואל, שלא יחשוב שהרמב"ם נוהגים רק לפי הרמב"ם, משום שהר"י קאפח ז"ל הוא בעצמו רשם מנהגים שאינם כהרמב"ם, ושיהודי תימן נהגו בהם מלפני הרמב"ם, והמשיכו במנהגם גם לאחר הרמב"ם, למרות שאינם כהרמב"ם. ומנהג אמירת הסליחות בעולם, כבר בזמן הרמב"ם היו שני מנהגים, מ"ח אלול ורק בעש"ת, אלא שבתימן כנראה שהמנהג לומר מ"ח אלול חדר יותר מאוחר.

ש: לפי מה שהבנתי, הרמב"ם כותב שאומרים סליחות בעשרת ימי תשובה, וידוע לי שהתימנים מתחילים לומר כבר מ' אלול יורנו רבינו, איך נהג רבי יוסף קאפח זצ"ל, והאם גם כבוד הרב נוהג כך?

ת: היו מנהגים עתיקי יומין כבר בזמן הגאונים והראשונים. מנהג לומר סליחות רק בעש"ת - וכך נהג רבינו. ומנהג לומר סליחות כבר מראשית חודש אלול, וכך נהגו אבותינו, וכך נהג מהר"ק זצ"ל.

אדם שפלוגי בעל אמו, הוא אביו. וד"ל. והנ"ך, לא רק התורה, יהודים קראו בו תדיר, בכל הזמנים ובכל המקומות, לבד מן ההפטרות, ונתחברו עליהם דרשות ופירושים, ואם חלילה היה ספק באמיתותם, לא היו מתקדשים, ולא היו נפוצים כפי שהם מקודשים ונפוצים, השווה ביניהם לבין הספרים החיצוניים, מדין עניין זה.

3. זהו מנהג קבלי עם מנהגים קבליים, לאו דוקא הלכתיים.

ש: לגבי השאלה ה-2 מה אומר ומה אדבר, וכי בגלל שבני אדם מקדשים דבר, זה אומר שהוא אכן קדוש? לא זו בלבד שאין זו "בלשון המעטה" דרך רבינו, אלא שבעינינו ממש ראינו כיצד אנשים, גם מעם ישראל, קידשו דברי הבל, עד שעם הזמן הם הפכו לדברי חכמה וקדושה, שכל הכופר בהם הרי הוא ככלל המינים. ודי לחכימא ברמיזא..

ת: חלילה לך מלהשוות קדושת הנ"ך - שלוותה ע"י נביאים, ואנשי כנסת הגדולה, ובית דין הגדול, שהיה בכל דור, כשהיה, - עם קדושת דברים ע"י המון העם. זה טעות גסה להשוותם. ואפילו דברים שנתקדשו ע"י המון העם, על מורה הוראה שבודקם, להיות מתון ושקול, כי יש הנחה שניתנת לפירכה, שאם אינם נביאים בני נביאים הם. וכך רבינו, ומאירי נהגו, כשבחנו דברים שנתקדשו ע"י המון העם, ורק כשיוכנועו שיש באותם דברים פגם הלכתי, או אמוני, פסלום. וכשלא מצאו בהם פגם, וגם לא מצאו בהם משהו חיובי, הניחו להמון לנהוג כן, ולא ששו לנתן דעות של המון העם, כדי שלא לזעזעם באמונתם וביראתם. זו הדרך של רבינו, ושל מאירי, ולא זולתה.

ש: שמעתי שיעור על חשיבות החזרת גניבות לקראת חודש אלול ויש לי כמה שאלות איך להחזיר. סליחה מראש על המורכבות והאורך. 1. לפני כ- 10 שנים עייתי נזק קטן לשולחן בבית הספר, למי אני אמור לשלם? וכמה? (מן הסתם שהחלפו שולחנות מאז).

2. הייתי במשחק כדורסל וקניתי כרטיס, אבל בפועל ישבתי במקום שהכרטיס אליו יותר יקר, למי אני אמור לשלם וכמה?

3. הייתי בצבא וכלל הנראה גנבו לי ציוד מהחדר, האם אני אמור לשלם על כך? כי הרי אני שמרתי על הציוד כמו שכולם שומרים, וכמו כן, בגלל שהאחראי על האפסנאות היה חבר שלי הוא לא דיווח על כך שלא החזרתי את הציוד ואני סיימתי כבר את השירות, למי אני אמור להחזיר?

ת: 1. לאותו בית ספר, לגשת להנהלה ולהסדיר זאת. 2. לגוף שמכר את הכרטיסים. 3. לברר עם שלטונות הצבא, יש להניח שיש להם כללים

ש: אמי נבל"ע ב-יג באלול. אחיי החליטו שבכל יג לחדש, בכל חדש, להיפגש לברך, דברי תורה, אבל זה גולש אחרי כן להתבדת. אני מתנגד לזה במיוחד לתאריך הנ"ל. אנו משפחה שומרי מצוות. ומעולם לא שמעתי על מנהג זה. דרך אגב אנו תימנים.

ת: ברור שאין חובה לכך, גם אין מנהג כזה שכל חודש נפגשים כנ"ל. אבל יש ביוזמה זו ברכה, אם באמת האחים נפגשים לברכות ולדברי תורה בלבד, שאז האחים והאחיות מתגבשים יותר, וכן מתעצמים מבחינה רוחנית, ויש לברך על כך. אולם, אם חלילה גולשים לבדיחות ולערבי הווי - מוטב שלא להשתתף.

ש: 1. מה הכוונה שחכמים אמרו על אנשים שעשו עבירות מסוימות ש"אין להם חלק לעולם הבא", מה ז"א, האם זה בלשון גוזמא או כפשוטו, ואם כפשוטו מה קורה עם הנשמה (בלי לדבר במטאפורות) לדעת רבינו? ועוד, מה הטעם לומר על אנשים כאלה קדיש אם אין תרופה למכתם?

2. על מה מבוססת האמונה שלנו בקדושת הנ"ך (בניגוד לתורה שיש את הוכחות הכוזרי וכדו')? ור"ל מפני מה אני, אנחנו, מאמינים בדברים העל-טבעיים? ובזה שלא יכול להיות בספרים הללו טעויות (הן בנושאים היסטוריים והן בתוספות מאוחרות והן בשיבוש בנוסח ועוד ועוד), כי כמו שצינתי לעיל, אין לנו על הספרים האלה את כל הטענות החזקות לאמונה בחמישה חומשי תורה. ויותר מזה, אנחנו יודעים שבזמן בית שני היו עוד הרבה ספרים כגון אלו, ובסופו של דבר חז"ל הם אלה שהחליטו (!) מה ייכנס למקרא ומה יחשב לספרים החיצוניים.. האם רבנו התייחס לנושא?

3. מה הטעם למנהג המורז לומר התרת נדרים לפני ראש השנה, ולומר שכל הנדרים, השבועות, החרמות וכ' שקיבלנו ונקבל על עצמנו בטלים הן בעבר והן בעתיד, ואחרי שבוע לפני יום כיפור לומר את אותו נוסח עוד פעם.. ולכאורה אם התרתה (הכ"כ ארוכה) הזאת באמת תופסת, הרי שמספיק לאומרה פעם אחת בחיים, ושלוש על ישראל! (ועוד) ביה"כ שלנו נוהגים לאומרה פעם נוספת לפני חודש אלול).

ת: 1. כל מי שאין לו חלק בעולם הבא, נפשו נכרתת כריתות עולמים. לאלה לא מועיל קדיש. הקדיש מועיל, לפי המקובלים, רק למי שנידון ע"י ה' בעולם הבא, כדי לאפשר לו זכות בעוה"ב, וכדי להקל ממנו קושי הדין.

2. עמנו הוא עם של מסורת ועשייה, ומסורת שהיא מלווה בעשייה, היא הוכחה לאמיתות הדבר שלגביו יש מסורת, כי המסורת היא מכשיר הוכחה חברתי אנושי, גם לא לענייני דת, כמו שאומרים

נא לשמור על קדושת הגיליון
 *
 אין לקרוא בזמן תפילה וקריאת התורה
 *
 שבת שלום ומבורך

אור ההליכות
 הליכות עם ישראל
 עמותה להפצת ערכי היהדות הנאמנה
 רח' הרב שלום יצחק הלוי 4 קריית אונו ת.ד. 211, 55100
 עורך ראשי: יוסף פרחי
 עורכי משנה: נתנאל חמדי, שמואל חמדי
 חברי המערכת: הרב צפניה ערוסי, אבי חמדי, אביעד רצהבי
 טל': 03-5340819 פקס': 03-5343658
 דוא"ל: orhalichot@gmail.com
 מספר המערכת של העלון בספרייה הלאומית: 2789255
 כתובת לתרומות להמשך הפצת העלון: ת.ד. 5042 נתניה

מכון משנת הרמב"ם

הרינו שמחים לבשר לציבור הרחב על צאת שני תקליטורים, ובהם שיעורים של מו"ר הגאון הרב רצון ערוסי שליט"א רב העיר קריית אונו וחבר מועצת הרה"ר לישראל מסדרת רצון יראיו הלכה למעשה בנושאים:

אלול וראש השנה, יום כיפור ונדרים

30 ₪

ניתן להשיג במכון משה 03-5351119
 halichot@inter.net.il www.net-sah.org